

ПРЕВОД

Европейска конвенция за предотвратяване на изтезанията и нечовешкото или унижително отнасяне или наказание

Ратифицирана със закон, приет от Народното събрание на 16 март 1994 г. – ДВ, бр. 25 от 1994 г. В сила за Република България от 1 септември 1994 г. Обнародван, ДВ, бр. 71 от 2 септември 1994 г.

Държавите – членки на Съвета на Европа, подписали тази конвенция,

имайки предвид разпоредбите на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи;

напомняйки, че съгласно чл. 3 на същата конвенция „никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унижително отнасяне или наказание“;

отбелязвайки, че механизмът, предвиден от тази конвенция, действа по отношение на лица, които твърдят, че са жертва на нарушения на чл. 3;

убедени, че защитата на лица, лишени от тяхната свобода, срещу изтезания и нечовешко или унижително отнасяне или наказание може да бъде засилена чрез извънсъдебни средства с превантивен характер, основаващи се на посещения,

се споразумяха за следното:

Глава първа.

Член 1 Създава се Европейски комитет против изтезанията и нечовешкото или унижително отнасяне или наказание (наричан по-нататък „комитетът“). Комитетът може чрез посещения да проучи отнасянето към лица, лишени от тяхната свобода, с цел засилване при необходимост на защитата на такива лица срещу изтезания и нечовешко или унижително отнасяне или наказание.

Член 2 Съгласно тази конвенция всяка страна разрешава посещения на всяко място под нейна юрисдикция, където има лица, лишени от тяхната свобода, от държавен орган.

Член 3 Комитетът и компетентните държавни органи на заинтересуваната страна си сътрудничат при прилагането на тази конвенция.

Глава втора.

Член 4

1. Броят на членовете на комитета се равнява на броя на страните.

2. Членовете на комитета се избират измежду личности с висок морал, известни със своята компетентност в областта на правата на човека или притежаващи професионален опит в областите, обхванати от тази конвенция.

3. В комитета не може да членува повече от един гражданин на една и съща държава.

4. Членовете на комитета заседават в лично качество. Те са независими и безпристрастни в своята работа и трябва да бъдат на разположение за ефективно изпълнение на своите функции.

Член 5

1. Членовете на комитета се избират от Комитета на министрите на Съвета на Европа с абсолютно мнозинство на гласовете по списък с имена, изготвен от Бюрото на Консултативното събрание на Съвета на Европа; националната делегация в Консултативното събрание на всяка страна представя трима кандидати, от които най-малко двама трябва да бъдат нейни граждани.

При избирането за член на Комитета на лице, предложено от държава - нечленка на Съвета на Европа, Бюрото на Консултативното събрание поканва парламента на тази държава да предложи трима кандидати, измежду които най-малко двама са граждани на съответната държава. Комитетът на министрите осъществява избора след консултации със съответната държава.

2. Същата процедура се следва при попълване на освободени места.

3. Членовете на комитета се избират за срок четири години. Те могат да бъдат преизбрани два пъти. Въпреки това сред избраните при първия избор членове функциите на трима членове приключват с изтичането на срок от две години. Членовете, чиито функции ще приключат в края на първоначалния срок от две години, се определят чрез жребий от генералния секретар на Съвета на Европа веднага след провеждането на първия избор.

4. За осигуряване обновяването на състава на Комитета по възможност на всеки две години Комитетът на министрите може да реши преди произвеждането на поредните избори, че срокът на пълномощията на един или на повече от членовете, които предстои да бъдат избрани, ще бъде различен от четири години, но няма да бъде повече от шест или по-малко от две години.

5. Когато предстои избирането на повече от един нов член и Комитетът на министрите прилага предхоцната точка, разпределението на сроковете на пълномощията се извършва с теглене на жребий от Генералния секретар веднага след изборите.

Член 6

1. Комитетът заседава при закрити врати. Кворумът се състои от мнозинството от неговите членове. Решенията на комитета се вземат с мнозинство на присъстващите членове, като се спазват разпоредбите на чл. 10, т. 2.

2. Комитетът изработва свой вътрешен правилник.
3. Секретариатът на комитета се осигурява от генералния секретар на Съвета на Европа. Глава трета.

Член 7

1. Комитетът организира посещения на местата, посочени в чл. 2. Освен периодичните посещения комитетът може да организира всяко друго посещение, за което прецени, че обстоятелствата го налагат.
2. Като общо правило посещенията се извършват от най-малко двама членове на комитета. Комитетът може, когато сметне за необходимо, да бъде подпомаган от експерти и преводачи.

Член 8

1. Комитетът уведомява правителството на заинтересуваната страна за намерението си да направи посещение. След такова уведомление комитетът има право да посети по всяко време всяко място, посочено в чл. 2.
2. Всяка страна предоставя на комитета следните улеснения за изпълнение на неговите задачи:
 - a) достъп до нейна територия и право на придвижване без ограничения;
 - b) пълна информация относно местата, където има лица, лишени от тяхната свобода;
 - c) неограничен достъп до всяко място, където има лица, лишени от тяхната свобода, включително правото за движение вътре в тези места без ограничения;
 - d) всяка друга информация, с която страната разполага и която е необходима на комитета за изпълнение на неговите задачи. При събиране на такава информация комитетът се съобразява със съществуващото национално право и професионалната етика.
3. Комитетът може да провежда разговори без свидетели с лица, лишени от тяхната свобода.
4. Комитетът може свободно да влиза във връзка с всяко лице, от което смята, че може да получи полезна информация.
5. При необходимост комитетът може незабавно да съобщи наблюденията си на компетентните органи на заинтересуваната страна.

Член 9

1. При изключителни обстоятелства компетентните органи на заинтересуваната страна могат да представят пред комитета възраженията си срещу посещението

по времето или на мястото, предложено от комитета. Такива възражения могат да бъдат обосновани само с националната отбрана, обществената сигурност, със сериозни безредици на местата, където има лица, лишени от тяхната свобода, със здравословното състояние на лице или с провеждането на спешен разпит в рамките на започнало следствие, свързано с тежко престъпление.

2. След такива възражения комитетът и страната незабавно провеждат консултации за изясняване на положението и за постигане на споразумение относно мерките, които ще позволят на комитета да упражни своите функции във възможно най-кратък срок. Тези мерки могат да включват преместването на друго място на всяко лице, което комитетът смята да посети. До осъществяването на посещението страната предоставя на комитета информация относно всяко заинтересувано лице.

Член 10

1. След всяко посещение комитетът изготвя доклад за установените при посещението факти, като взема предвид всяко възражение, което заинтересуваната страна може да представи. Той изпраща на тази страна доклада си, съдържащ препоръките, които той смята за необходими. Комитетът може да проведе консултации със страната с цел предлагане при необходимост на подобряване на защитата на лицата, лишени от тяхната свобода.

2. Ако страната не сътрудничи или откаже да подобри положението в светлината на препоръките на комитета, той може, след като страната е имала възможност да изрази своето становище, да реши с мнозинство от две трети от членовете си да обяви публично становището си по въпроса.

Член 11

1. Събраната от комитета информация, свързана с посещението, неговият доклад и консултациите му със заинтересуваната страна са поверителни.

2. Комитетът публикува своя доклад заедно с коментар на заинтересуваната страна по искане на тази страна.

3. Никаква информация от личен характер обаче не може да бъде публикувана без съгласието на заинтересуваното лице.

Член 12

Спазвайки правилата за поверителност съгласно чл. 11, Комитетът всяка година предоставя на Комитета на министрите обобщен доклад за дейността си, който се предава на Консултативното събрание и на държавите - нечленки на Съвета на Европа, които са страни по Конвенцията, и се обнародва.

Член 13

Членовете на комитета, експертите и другите лица, подпомагачи комитета, са задължени по време на изпълнение на тяхната дейност и след това да спазват

поверителността на фактите или информацията, които те узнават при изпълнение на задълженията си.

Член 14

1. Имената на лицата, подпомагащи комитета, се посочват в уведомлението по чл. 8, т. 1.

2. Експертите работят по инструкции от комитета и под негово ръководство. Те трябва да имат специални познания и опит в областите, обхванати от тази конвенция, и трябва да са обвързани от същите задължения за независимост и безпристрастност и да бъдат на разположение както членовете на комитета.

3. По изключение дадена страна може да заяви, че експерт или друго лице, подпомагащо комитета, не може да бъде допуснато да участва в посещение на определено място под нейна юрисдикция.

Глава четвърта.

Член 15

Всяка страна съобщава на комитета името и адреса на компетентния орган, който ще получава уведомленията до нейното правителство, и на всеки служител за свръзка, който тя може да назначи.

Член 16

Комитетът, членовете му и експертите, посочени в чл. 7, т. 2, се ползват от привилегиите и имунитетите, предвидени в приложението на тази конвенция.

Член 17

1. Тази конвенция не нарушава разпоредбите на вътрешното право, нито на международните споразумения, които предоставят по-голяма защита на лицата, лишени от тяхната свобода.

2. Някоя разпоредба на тази конвенция не може да се тълкува като ограничение или нарушение на компетенциите на органите на Европейската конвенция за правата на човека или на задълженията, поети от страните съгласно тази конвенция.

3. Комитетът не посещава места, които представители или пратеници на държави покровителки или на Международния комитет на Червения кръст ефективно и редовно посещават по силата на Женевските конвенции от 12 август 1949 г. и Допълнителните протоколи към тях от 8 юни 1977 г.

Глава пета.

Член 18

1. Тази конвенция е открита за подписване от държавите – членки на Съвета на Европа. Тя подлежи на ратификация, приемане или утвърждаване. Документите за ратификация, приемане или утвърждаване се депозират при генералния секретар на Съвета на Европа.

2. Комитетът на министрите на Съвета на Европа може да покани всяка държава - нечленка на Съвета на Европа да се присъедини към Конвенцията.

Член 19

1. Тази конвенция влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на срок от три месеца след датата, на която седем държави – членки на Съвета на Европа, са изразили съгласието си за обвързване с конвенцията в съответствие с разпоредбите на чл. 18.

2. По отношение на всяка държава, която след това изрази съгласието си да бъде обвързана с нея, конвенцията влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на срок от три месеца след датата на депозиране на документа за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване.

Член 20

1. Всяка държава може при подписване или при депозиране на документа си за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване да посочи територията или териториите, по отношение на които ще се прилага конвенцията.

2. Всяка държава може по всяко време след това чрез декларация до генералния секретар на Съвета на Европа да разшири прилагането на тази конвенция за всяка друга територия, посочена в декларацията. По отношение на тази територия конвенцията влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на срок от три месеца след датата на получаване на декларацията от генералния секретар.

3. Всяка декларация, направена съгласно предходните две точки, може да бъде оттеглена по отношение на всяка територия, посочена в тази декларация, чрез уведомление до генералния секретар. Оттеглянето влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на срок от три месеца след датата на получаване на уведомлението от генералния секретар.

Член 21

Не могат да се правят никакви резерви по разпоредбите на тази конвенция.

Член 22

1. Всяка страна може по всяко време да денонсира тази конвенция чрез уведомление до генералния секретар на Съвета на Европа.
2. Това денонсиране влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на срок от дванадесет месеца след датата на получаване на уведомлението от генералния секретар.

Член 23

Генералният секретар на Съвета на Европа уведомява държавите - членки и държавите - нечленки на Съвета на Европа страни по Конвенцията за:

- a) всяко подписване;
- b) депозирането на всеки документ за ратификация, приемане, утвърждаване или присъединяване;
- c) всяка дата на влизане в сила на конвенцията в съответствие с чл. 19 и 20;
- d) всеки друг акт, уведомление или съобщение относно тази конвенция с изключение на мерките, предвидени в чл. 8 и 10. В уверение на което, долуподписаните, надлежно упълномощени за това, подписаха тази конвенция. Съставена в Страсбург на 26 ноември 1987 г. на английски и френски език, като и двата текста са еднакво валидни, в един екземпляр, който се депозира в архивите на Съвета на Европа. Генералният секретар на Съвета на Европа изпраща заверени копия до всяка държава – членка на Съвета на Европа.

П Р И Л О Ж Е Н И Е

Привилегии и имунитети

(член 16)

1. За целите на това приложение терминът „членове на комитета“ включва и експертите, посочени в чл. 7, т. 2.
2. Членовете на комитета се ползват при изпълнение на техните функции и по време на пътуванията, свързани с изпълнението на техните функции, със следните привилегии и имунитети:
 - a) имунитет от арест или задържане и от конфискация на техния личен багаж и имунитет от всякаква юрисдикция по отношение на действията, извършени от тях в служебно качество, включително техните устни или писмени изказвания;
 - b) освобождаване от всякакви ограничителни мерки по отношение на тяхната свобода на движение: излизане от и влизане в тяхната страна на пребиваване и влизане в и излизане от страната, в която те изпълняват своите функции, както и

от всякакви формалности за регистрация на чужденци в страните, които те посещават или през които преминават при изпълнение на функциите си.

3. По време на пътуванията, свързани с изпълнението на техните функции, на членовете на комитета се предоставят по отношение на митническия и валутния контрол:

a) от собственото им правителство – същите улеснения като тези, които се предоставят на висши държавни служители, пътуващи зад граница с временна официална задача;

b) от правителствата на другите страни – същите улеснения като тези, които се предоставят на представители на чужди правителства, изпълняващи временна официална задача.

4. Документите и книжата на комитета са неприкосновени дотолкова, доколкото те засягат дейността на комитета. Официалната кореспонденция и други официални съобщения на комитета не могат да бъдат задържани или цензурирани.

5. С цел да се осигури на членовете на комитета пълна свобода на словото и пълна независимост при изпълнение на функциите им имунитетът от юрисдикция по отношение на техните устни или писмени изказвания или на действията, извършени от тях при изпълнение на функциите им, продължава да им бъде предоставян и след приключването на мандата на тези лица.

6. Привилегиите и имунитетите се предоставят на членовете на комитета не за тяхно лично облагодетелстване, а за осигуряване на независимостта им при изпълнение на техните функции. Снемането на имунитети е от компетенцията единствено на комитета; той има не само правото, но и задължението да снесе имунитета от някой от своите членове във всички случаи, когато по негово мнение имунитетът би попречил на осъществяването на правосъдието и когато той може да бъде снет, без това да навреди на целите, за които е бил предоставен.